

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 9/II.

Leto I.

LJUBLJANA, 20. novembra 1924.

Stev. 14.

Proti reakcionarnemu pohodu je potrebna sloga delavcev in kmetov.

Delavcem in kmetom vseh dežel in vseh narodov preti nova nevarnost, poostrena kapitalistična ofenziva. Dawesov načrt, ki so ga dne 30. avgusta t. l. podpisali v Londonu zastopniki ententnih imperialističnih držav, gre za tem, da bi na račun delavcev in kmetov preprečil neizogibno krizo kapitalističnega gospodarstva in da bi zagotovil ententnim imperialističnim državam tisti mir, ki ga potrebujejo v to, da se lahko pripravijo na nova krvoprelitja.

Dawesov načrt je pa zlasti velikopotezni bojni načrt zoper mednarodni proletarijat. Ako pride do tega, da se ta načrt uresniči, tedaj bo to pomenilo v prvi vrsti mednarodno zvišanje delovnega urnika, znižanje plač in velik nastek brezposelnosti.

Že sedaj je jasno, da stremi kapitalizem za tem, da bi znižal delavcem plače in sploh izpremenil njihov položaj v suženjski. Na Angleškem n. pr. so se po letu 1919 mezde znižale za 500 milijonov šterlingov, (1 šterling je 100 lir), dočim so dobički industrijalcev narasli. V ameriških Združenih državah so se v poslednjih letih mezde znižale za deset odstotkov. Na Francoskem povzročila padec vrednosti tamonšnjega denarja sistematično znižanje mezd. Na Nemškem so delavci sramotno nizko plačani. V Čehoslovaški deželi je pa draginja najnujnejših potrebščin tako velika, da ne zadošča več nobena delavčeva mezda. Šli bi lahko naprej z naštevanjem, ali kaj bi pomagalo. Položaj je povsod enak, ker ima povsod enake vzroke. Slika, ki nam jo nudijo goriočenjene, nam jo nudijo vse kapitalistične države. Mezdni delavec trpi povsod pri svoji plači lakoto. In kjer ni mogoče mezd več znižati, tam se je začelo daljšati delovni urnik. Na Poljskem, v Belgiji je osemurni delavnik že davno izginil.

Brezposelnost narašča povsod. In ima namen še naraščati. V ameriških Združenih državah imamo 3 milijone brezposelnih delavcev; na Angleškem imamo pa poldrugmilijon in še poldrug milijon imamo na Nemškem delavcev, ki so deloma brezposelni deloma ali pa delajo le par dni v tednu. V teh treh državah samo imamo še 5 milijonov brezposelnih, v največjo bedo vrženih delavcev. Ako se Dawesov načrt uresniči, se bo sedanji položaj delavcev poslabšal in poostiril se bo boj kapitalistov proti delavcem.

Velesile, kojih zastopniki so na konferencah v Londonu in v Genovi govorili v vznešenih besedah za mir, so poslale na Kitajsko svoje bojne ladje in svoje vojske. Vsi so si mislili, da se bo dalo tam imenitno pleniti. Angleška Macdonaldova vlada je povzročila, da je bilo razdejanih in uničenih vse polno indijskih revolucionarnih vasic in je poslala vojaštvo tudi v Sudan, da bi se bili proti v revolti se nahajajočih delavcev. Španska fašistična vlada, ki ji načeluje Primo De Rivera, trosi ogromne svote denarja in povzročila ogromne žrtve za boj proti tlačnemu ljudstvu v Maroku. Ameriške Združene države organizirajo, s svojimi dolarji, protisovjetske punte v Georgiji. Poljska in Ru-

munijska pa s pomočjo francoskega zlata organizirata vojno in razbojništvo proti sovjetski Rusiji.

Dolžnost delavcev in kmetov vseh dežel je, da skušajo preprečiti in premagati to novo ofenzivo kapitalistične buržuazije.

Boj proletariata proti buržuaziji je pa še težak iz mnogih razlogov. Najprej je res, da se amsterdamska sindikalna internacionala ni odzvala vabilu. Rdeče strokovne internacionale, ki je predlagala stvoritev enotne proletarske fronte. Socialdemokratje, ki imajo Amsterdamsko internacionalo v svojih rokah, menda ne vidijo preteče nevarnosti. Drugič je res tudi, da je še vse polno delavcev zlasti kmetov, ki gredo za starimi protidelavskimi in protiljudskimi strankami, zlasti za SLS. Treba je pa stvoriti enotno fronto delavcev in enotno fronto kmetov in naposled veliko mednarodno fronto delavcev in kmetov. Nikdar še ni bila potreba enotne fronte delavcev in kmetov tako velika in tako nujna kakor sedaj.

Česar nočejo narediti socialdemokratični in socialpatriotični voditelji, to morajo narediti množice same.

In bodo naredile, bodo enotno fronto delavcev in kmetov stvorile, ker je povsod, v vseh narodih začelo delo za to veliko mednarodno enotno fronto, ki bo izšla iz delavsko-kmetijskih odborov, ki se jih ustanavlja že povsod.

Seveda, boj je trd in pot je dolga. Ali kaj zato? Stoletja so množice hodile v temi in po napačni poti. Če tudi bodo hodile nekaj časa po pravi poti, ne bo nobene škode. Poglavitno je, da se prično priprave za veliko bitko, ki je neizogibna. Neizogibna radi tega, ker jo razmere vsiljujejo, ker jo krvosesi hočejo imeti.

In da se prično priprave tudi pri nas. Besedičenje, da smo majhni, da smo mala kapljica v velikem oceanu, ne pomeni nič. Naš delavec in naš kmet se morata oba popolnoma ločiti od klečeplazne politike in ne smeta več v nobenem oziru deliti odgovornost za politiko, ki jo vodijo takozvane krščansko-socialne in narodne stranke. Kvišku glave in ostro pogledati v svet! Od reakcije nimajo naši ljudje nič dobrega pričakovati. Ne v splošno socialnem, ne v gospodarskem, ne v kulturnem oziru. Zmaga reakcije bi pomenila za naše ljudi smrt. Zato je naša dolžnost, da stopimo v vrste mednarodnih bojnikov in da iz svoje strani izvršimo tisto potrebno delo delavsko-kmetijskih odborov, iz katerih bo nastala delavsko-kmetijska enotna fronta in iz katerih bo izšla proletarska zmaga.

Po vseh bridkih izkušnjah s klerikalci, samostojneži in demokrati se morajo kmetje ločiti od vseh meščanskih strank. Pri tem pa naj ne nasedajo novi medli zvezdi, ki se je pojavila na slovenskem obnebu — Prepeluhu. Kajti dosedanja pot Prepeluha nam zadostuje za dokaz, da on ni človek, ki bi se resno zavzemal za kmetске in delavske interese, da on ni niti iskren Radičev, ampak da je človek, ki že dolgo špekulira na poslanski mandat.

Kmetje morajo z zaupanjem gledati na proletarsko gibanje in se temu gibanju pridružiti ter skupaj s tovarniškimi delavci ustvarjati ono silo, ki jih bo napravila za svobodne člane svobodne družbe delovnega človeštva.

V tem znamenju naj izidejo slovenski delavci in kmetje tudi iz letošnjega volivnega boja.

Izgledi svetovnega razvoja.

I.

V Jugoslaviji se je znova razveljavil boj. Meščanske stranke zopet širijo s svojim mogočnim denarnim in propagandnim aparatom razne najgorostasnejše laži med delavce in kmete. Hočejo jim zakriti resnični položaj, kajti le tako morejo naloviti delavske in kmetске glasove. Da delavec in kmet temu ne bosta nasedla, morata poznati smer, v katero se neizogibno razvija ves svet in torej tudi Balkan ter Jugoslavija.

Več kot 10 let je že minulo od izbruha svetovne vojne. V tem času se je spremenil ves svet, a vendar še ne tako, kot je bilo pričakovati l. 1914. Mi zavedni proletarci ne presojamo svetovnega razvoja na ta način, da samo zabeležimo poedine dogodke, ali da pišemo ono, kar bi si kdo sam zase želel, ne, ampak mi poiščemo zvezo med poedinimi dogodki in na ta način hočemo tudi sami vplivati na nadaljnji potek dogodkov. Kajti proletarijat ni danes na svetu tih, kritični opazovalec, ampak on mora igrati najaktivnejšo vlogo v svetovni politiki.

Mi gledamo na svetovni razvoj s stališča osvobojenja delavskega razreda. — Kakšni so danes pogoji za osvobojenje delavcev in kmetov, za vlado delavcev in kmetov? Teh predpogojev je polno, a lahko jih razdelimo v tri glavne, za enkrat tudi lahko v dve glavni skupini: t. j. v objektivne in subjektivne predpogoje. Objektivni pogoji, to je stopnja kapitalističnega gospodarstva. Kapitalistično gospodarstvo se nahaja danes na taki stopnji razvoja, da je zrelo za socializem, za to, da se poslavi na novo socialistično podlago. Kje je dokaz za to? V vseh kapitalističnih državah vladajo danes nad vsem najmogočnejše kapitalistične gospodarske zveze: trusti in sindikati. — Ti obvladaje vso manjšo industrijo, obrt in kmetijstvo. Ti določajo cene, sploh vse. Te truste in sindikate je pa treba postaviti na novo podlago, da ne bodo več služili maloštevilnim kapitalističnim grupam, ampak celokupnemu človeštvu. Ta gospodarski sistem je treba postaviti v službo delovne človeške družbe, organizirati ga tako, da bo odgovarjal potrebam vse delovne človeške družbe, ne pa profitarjskim pohlepom par kapitalistov.

A kdo bo to napravil? Nihče drugi kot proletarijat, ki je vzrastel kot najmočnejši razred v kapit. družbi in ki ima po svojem socialnem, zgodovinskem položaju nalogo, da osvobodi ves svet kapitalističnih verig. In tu pridemo do subjektivnih predpogojev za proletarsko osvobojenje.

Subjektivni predpogoj je to, v koliko je delavski razred zavezen in organiziran, da more zmagati v kolikor je močna njegova stranka, ki ga bo povedla v zmago in mu ohranila to zmago. Na drugi strani je pa vprašanje, v koliko je še močna organizacija buržuazije, kolik je še njen

vpliv na ljudske množice, razdor v njenih lastnih vrstah.

Koliko je danes močan svetovni proletarijat? Tu ne gre za številke, ampak za njegovo dejansko moč. In mi pravimo, da je svetovni proletarijat zrel za zmago. Poglejmo n. pr. ruski proletarijat, ki je še mlad, mlajši od angleškega ali nemškega. Zakaj pa ni zmagal proletarijat v ostali Evropi? Zato, ker ni bil dovolj samozavesten, ker ni imel močne, organizirane stranke, ki bi ga vodila v zmago. Tega je manjkalo. Gospodarske razmere so že davno zrele za socializem. Proletarijat igra že davno v vseh razvitih kapitalističnih državah odločilno gospodarsko vlogo. Od njega zavisi vse gospodarstvo, če preneha delati proletarijat, preneha vse.

Svetovna vojna je izbruhnila in trajala toliko časa, ker proletarijat organizatorično ni bil toliko močan, da bi jo preprečil. Svetovna vojna je razmajala kapit. gospodarstvo do temeljev in je bila mogočen sunek naprej.

Svetovna vojna je pokazala vsa globoka notranja nasprotstva v kapitalističnem sistemu in neobhodno potrebo, da se ta sistem izpremeni, ako noče človeštvo iti nazaj v barbarstvo, kajti od imperialistične vojne dalje ne napreduje v nobeni državi več gospodarstvo, ampak gre nazaj, beda delovnih slojev je vedno večja, nevdržnost tega sistema je z vsakim dnem očitnejša.

In svetovna vojna je s svojimi dalekosežnimi posledicami zbudila v delavskih množicah neugasljivo željo po osvobojenju, uničila je večino starih iluzij in zablod. Poostрила je razredni boj.

Preteklo desetletje.

Če pogledamo na svetovni razvoj zadnjih deset let, vidimo, da se deli na nekoliko ostro se razlikujočih period (dob). Prva je doba imperialistične vojne, ki traja 4 leta, v Rusiji samo nekaj nad 3 leta. L. 1917 se začne revolucionarno gibanje proti vojni in imperializmu sploh. Ta doba traja v nekaterih deželah tja do l. 1921. V Jugoslaviji se je končala sredi l. 1920 po železničarski stavki. Kot rezultati te dobe so: ruska revolucija, strmoglavljenje monarhije v Nemčiji in Avstriji, mogočen razmah proletarskega gibanja v celi Evropi in celo v Ameriki. Poslednji veliki dogodki te dobe so: zasedba tovarn v Italiji, marčni boji v srednji Nemčiji. Proletarijat je ohranil in utrdil popolnoma svojo zmago v Rusiji, ker je šel dosledno do konca.

Kapitalizem je prišel do sape in mobiliziral vse svoje sile proti proletariatu. Za dosledne proletarske organizacije vseh dežel nastopi doba boja za vpliv med množicami, trdega, sistematičnega agitacijskega in organizacijskega dela, zbiranja proletarskih sil pod geslom enotne fronte proletariata, zveze kmetov in delavcev. Ta doba je trajala nad dve leti. Zdelo se je, da se je čas prol. osvobojenja oddaljil. Ali naenkrat nastopijo mogočne akcije nemškega proletariata v zvezi z zasedbo Porurja po francoski vojski.

Na prvi pogled se je zdelo, da je zasedba Porurja samo epizoda (manj važen dogodek) v povojni Evropi. V bistvu je

Zbirajte za zaprte sodruge!

pa bila zasedba Porurja kratka ponovitev svetovne vojne. Nemci se niso branili, ker se niso imeli s čim, a Francozi so s puškami v rokah zasedli sosedno deželo — srce Nemčije — in so prevzeli v svoje roke najvažnejši del nemške industrije. L. 1923 vidimo bliskovito naraščanje revolucionarnega gibanja v Nemčiji kot odpor proti francoskemu imperializmu in nemškemu kapitalizmu. Delavstvo zapuša v množicah izdajalsko social-demokracijo. Ali nemški proletarijat ni šel v končno zmago, ker ni imel dovolj dalekovidnosti in odločnosti v akciji.

Upad revolucionarnega gibanja v Nemčiji je započel novo periodo v razvoju Evrope in vsega sveta. To je doba demokracije - pacifistična. Fašistovske in odkrito reakcionarne meščanske stranke stopijo zopet v ozadje in na njihovo mesto pridejo pacifisti (mirotvorci), demokrati, socialpatrioti in druge „leve“ meščanske stranke. (V Nemčiji klerikalci in socialpatrioti, v Angliji reformisti, v Franciji „levi“ meščanski blok itd. in tudi v Jugoslaviji smo imeli tri mesece žalostno vlado „demokracije in zakona“.)

(Dalje prih.)

Proletarski tisk

je tisto orožje, ki ga morajo delavci in kmetje naperiti proti vsemu meščanskemu aparatu laži.

To orožje pa je treba vzdrževati in izpopolnjevati.

Stalna pomoč

je najizdatnejša. Zato se morajo somišljeniki potruditi z nabiranjem novih naročnikov in prispevkov za Tiskovni sklad.

Proletarsko orožje se moralno izpopolnjuje z zavednim sodelovanjem.

Stanovanjsko vprašanje.

(Govor s. Gustinčiča na ljubljanskem shodu stanov. najemnikov.)

Ko je moj predgovornik izrekel besedo verižnik, so se začeli glasovi, ki so imeli namen verižnike zagovarjati. Jaz ne vem, če so bili to glasovi verižnikov samih, toda če niso bili, se mi zdi naravnost neverjetno, da se najdejo na tem zborovanju ljudje, ki se upajo še zagovarjati hišne posestnike — verižnike, zakaj hišni posestniki so verižniki in to bomo danes tu pribili (burno ploskanje).

Baviti se hočemo najprej z novim načrtom stanovanjskega zakona, ki ga je predložila prejšnja vlada in ki so ga brezdvomno napravili sami hišni posestniki. Ta načrt je za nas v celoti nesprejemljiv. Nesprejemljiv je predvsem radi tega, ker naravnost na nečuden način zvišuje dohodanje stanarino, ne da bi imeli za to

kako utemeljeno opravičilo. Ali so hišni posestniki res taki revčji, da bi jih bilo treba na ta način preskrbeti? Ali se jim godi res kaka krivica s sedanjo stanarino? Oglejmo si nekoliko, kako stoji s to stvarjo!

V Ljubljani imamo tri vrste stanovanjskih hiš: Prvič take, ki so res že stare in za katere mi sploh ne pomnimo, kdaj so se zidale, ali pa za katere komaj pomnimo, kdaj so bile zgrajene. To so hiše iz predpotresne dobe. Kapital, ki je bil v te hiše naložen, je že zdavnaj lastnikom in njihovim prednikom bogato povrnjen. O, povrnjen jim je dvakrat, trikrat in še večkrat in te hiše stojijo danes tu samo še kakor aparati za izžemanje stanovanjskih najemnikov, podnajemnikov in sostanovalcev. S kakšno pravico nas dānes ti hišni posestniki še izkoriščajo, ko pa so dobili že zdavnaj ves svoj kapital v dvojni, trojni meri nazaj?

Drugič imamo hiše, ki so zgrajene po potresu in v zadnjih letih predvojno. Vi veste, kako so se zidale te hiše. Kdor je imel toliko denarja, da si je kupil stavbišče in zgradil hišo do prvega nadstropja, je v vsaki banki ali posojilnici lahko dobil denar, da si je dogradil veliko hišo. Posojilo se je kaj lahko dobilo. Posojilo se je na hišo vknjižilo in počasi v dolgih rokih odplačevalo. Prišla je pa vojna in tu je bila žetev dozorela za hišne posestnike. Valuta je pala in oni so z brezposelnim papirjem plačali svoje dolge in zbrisali vknjižbe. Kar čez noč so profitirali sto in sto tisočake. Hiše so jim pale brez trpljenja, brez dela, kakor od neba v roke. S kako pravico zahtevajo danes ti gospodje od nas večjo stanarino?

Vse hiše, ki so pred vojno zidane, se morajo smatrati danes za amortizirane, za izplačane in so danes samo še predmet za izkoriščanje ubogih ljudi. Toda to ni še vse. Poglejmo si še, kako je porastla cena teh hiš. Dovolite mi samo en vzgled. Neki profesor v Ljubljani, ki ga vsi vi dobro poznate, si je bil sezidal tik pred vojno hišo. Stala ga je 20.000 K. Nekaj malo denarja je imel sam, drugo je vzel v posojilnici. Danes mu ponujajo za to hišo poldrugimilijon dinarjev. Torej tudi v zlati valuti štirikrat toliko, kolikor ga je stala pred vojno. Najeto posojilo je plačal s povojnim papirjem in danes je hišni posestnik in na oduren način preganja svoje žrtve. (Medklici: ime? fej!)

Takih vzgledov bi lahko navedel na stotine, toda vi jih sami poznate. Manj pa vam je morda znano kako so rastla stavbišča v Ljubljani in kako se veriži z njimi, zato mi dovolite tudi tu par vzgledov: Staro vojaško skladišče pred „Slonom“ ste vsi poznali. Ljubljanska Kreditna je kupila pred vojno po 12 K kvadratni meter. Danes stanejo tista stavbišča po 545 Din kvadratni meter. Torej tudi v zlati valuti več ko trikratno predvojno ceno! Ako so ta gospoda orali, kopalji, obdelovali, ali solili to zemljo, da je tako ogromno poskočila v ceni? Ne, oni niso ne orali, ne kopalji, ne delali na tej zemlji, temveč so samo prišli in poželi na nji naše žulje. (Medklici: tako je, tako je!)

In ali je opravičeno, da cene stavbišč tako skačejo? V Zeleni jami stane kva-

dratni meter sveta 25 dinarjev, v Spodnji Šiški 37. Zakaj naj bi bila zemlja pred Slonom dražja? Ali je mar boljša? To je zemljiška renta, ki smo jo mi zaslužili, oni pa spravljajo v svoje nenasične žepce. Mi smo gradili ceste, mi tramvaj, mi nove palače pred Slonom, kar je povišalo ceno tisti zemlji. Mi smo delali — oni pa žanjejo! Kje je tu opravičilo za zvišanje stanarine, ko smo jih že na ta način obogatili?

Za nas pa je ta načrt nesprejemljiv tudi zato, ker ne predvideva raztegnitve neodpovedljivosti stanovanj za nove hiše in normiranje cen v njih. To se mora zgoditi! Kaj naj bi imeli posestniki novih hiš svobodo razpolaganja z novimi stanovanji. O, ne, mi stojimo na stavbišču, nikoli več svobodnega razpolaganja s stanovanji! Stanovanja v novih hišah so nečuvno draga. (Govornik navaja vzgled.)

Ne moremo sprejeti tega načrta pa tudi zato, ker ne zaščituje tudi podnajemnikov in sostanovalcev, ki so danes še bolj izkoriščani, kakor pa najemniki.

Pa tudi zato ga ne moremo sprejeti, ker ne daje nikake garancije zato, da se bo stanovanjska mizerija v resnici zmanjšala. Vlada pravi v tem načrtu, da bo napravila posebno postavko v budžetu za podpiranje zidanja novih hiš. Pravi, da bo znašala ta postavka „najmanj“ 5 milijonov dinarjev. Toda mi vemo, da bo ta „najmanj“ obnem tudi „največ“. Za Belgrad je izdala vlada 100 milijonov za nove hiše, nam pa obeta za vso državo — 5 milijonov dinarjev. (Smeh.)

Mi torej odklanjamo ta načrt v celoti.

Dobili pa smo še en načrt stanovanjskega zakona. Tega je izdal kongres „Društva stanovanjskih najemnikov“, ki se je vršil pred kratkim v Belgradu. (Ta načrt so izdelali socialisti. Pripomba uredništva.) Tudi ta načrt je za nas nesprejemljiv. Nesprejemljiv, ker tudi ta načrt zagovarja zvišanje stanarine, ker ne predvideva neodpovedljivosti stanovanj v novih hišah, in končno, ker je njegov način reševanja stanovanjske bede šarlatanski in škodljiv stanovanjskim najemnikom. Ta načrt predvideva uzakonitev nekakih prisilnih zadrug. (Izdal je ta načrt socialist dr. Giuniv. Op. uredn.) Denar za te zadruge naj bi se dobil na ta način, da se steče 15% stanarine v posebni stanovanjski fond in s tem fondom naj bi se financiralo te zadruge. K temu je treba pripomniti, da bi bili taki fondji smešno majhni; za Ljubljano bi znašali komaj dva in pol milijona letno in s tem se ne da zadostiti našim potrebam. S tem bi se dalo zgraditi kakih 25 do 30 stanovanj, rabimo pa jih čez 1000. Drugič, pa bi bili to zopet samo žulji stanovanjskih najemnikov. To je popolnoma nedelavska politika. Ta bremena se morajo prevaliti na širša pleča, kakor so naša in ne na vaša, ki so že tako preobložena! Davke za stanovanja treba naložiti kapitalu in ne delavcu, ker končno ima tudi on sam največji interes na teh stanovanjih, ker kako bi mi drugači garali zanj, ako ne bi imeli kje stanovati.

Stanovanjsko vprašanje moramo torej postaviti na popolnoma novo podlago.

Ali mu moramo dati novo smer in ne samo popravljeni v vladnih zakonskih načrtih pike in vejice, kakor delajo ta naši socialisti, ki se boje zameriti se gospodi na desno. Stanovanjsko vprašanje sodi v vsem svojem obsegu v občine in nikamor drugam. Občina najbolj ve naše potrebe in ona ima pota in možnosti, da si preskrbi tudi primerna sredstva za zgradbo novih stanovanj.

Vsa stanovanja morajo biti neodpovedljiva, in z njimi sme razpolagati samo občina. Ne stanovanjska komisija, ki je v rokah hišnih posestnikov, in ne sodnija, kjer sede buržuazni birokratje, temveč občina, kjer bodo potem prav gotovo sedeli delavci in stanovanjski najemniki, ki bodo samo odločevali o svoji stanovanjski bedi. Občina pa naj odločuje po sledečih načelih: v starih amortiziranih hišah sme biti stanarina samo toliko, da se hiše vzdržujejo in nabira primeren fond za obnovo hiš. Ta denar gre v občinski stanovanjski fond. (Pritrjevanje.)

V novih hišah dobe hišni posestniki amortizacijo po 6%, ko pa je hiša amortizirana, se steče stanarina v stanovanjski fond. Mi danes hišnih posestnikov nočemo razlastiti — ker jih ne moremo. Toda mi tudi ne bomo dovolili, da postanejo hiše aparati za večno izkoriščanja in izžemanja stanovalcev.

Izžete so samo enostanovanjske in dvostanovanjske hiše revnih ljudi od tega pravila. Nikdo pa nima pravice, da živi od obresti, od stanarine, od naših žuljev. Nikoli ne bomo mi tega dopustili! (Odobranje.)

Država naj si gradi sama hiše za svoje urade. Vojašnice se morajo izprazniti in napraviti v njih stanovanja, ali pa jih mora država odkupiti, da bo občina s tistim denarjem lahko zidala nove stanovanjske hiše. (Živahno odobranje.)

Pravijo, da pod takimi pogoji kapitalisti ne bodo več gradili stanovanjskih hiš. O, saj tudi ni treba, da bi jih. V bodoče naj gradi hiše samo občina in samo ona naj razpolaga z njimi. Zato si mora občina zagotoviti vsa stavbišča v mestu.

Op. ur. — Klerikalci so sodelovali pri novem stanovanjskem načrtu hišnih posestnikov in zato niti SLS niti gosarjeve „krišćanko-socialne“ organizacije, ker so njim dražji interesi hišnih posestnikov, čeprav so jih tudi stanov. najemniki volili. Klerikalci se sedaj, ko so tu zopet volitve, izgovarjajo, da niso popolnoma za nov stanovanjski zakon, ki ga je predložila vlada, v kateri so imeli SLS-arci 4 ministre. Nova klerikalna izjava je torej čisto navadno varanje volilcev. Stanovanjski najemniki, šli ste že prevečkrat na lim, ne pojdite tudi takrat in glasujte za onega, ki res odločno brani interese stanovanjskih najemnikov!

Redni naročniki in tisti, ki pridobijo do 15. decembra pet novih naročnikov lista, dobe krasno novoletno nagrado. Kako? To povemo prihodnjič.

Maksim Gorkij:

Deveti januar.

(Nadaljevanje.)

„Brez povelja je pripravljen sekati...“

„Glej ga, potegnil je tisti slanik.“

„Hej, gospod! Ubijati — ste pripravljene?“

Drugo izzivanje je naraščalo, pojavljalo se je čuvstvo nekakšnega brezskrbnega in brezposelnega poguma, kriki so zveneli glasneje, zasmeh vse — ostreje.

Narednik je pogledal častnika, vzdrgetal, pobledel in tudi naglo potegnil sabljo.

Naenkrat se je razlezel nemirni, zloveščki glas trombe. Ljudje so gledali na trobentača. — Tako čudno je napel lica in trobil mladane predolgo. Ljudje so zaglušili nosljajoči, medeni krik s kričočim zvižgom, tuljenjem, cviljenjem, proklinjanjem, s besedami očitkov, s stoki otožnega brezsilja, s kriki obupa in poguma, ki ga je izzval čut možnosti smrti v prvi prihodnji minuti in nemogočnosti uiti smrti. Uiti smrti ni bilo kam. Nekateri temnih postav se je vrglo na zemljo in stisnilo k nji, drugi so si zakrivali obraz z rokami, a človek z veliko brado je razpel na prsih plašč in stal pred vsemi, zroč na vojake z modrimi očmi. In govoril je, vse jim govoril nekaj, neslišno, toneče v kaos krikov.

Vojaki so mahkali s puškami in jih pripozvali k licu. Vsi so oledeneli v enolični, strelski pozici, stegujoč v množico bajonete.

Bilo je videti, da je črta bajonetov visela v zraku nemirno, neravno — eni so se preveč stegovali naprej, drugi so se povešali k tlom, le nekateri so gledali naravnost na prsi ljudem, vsi pa so se zdeli mehki, drgetali so, kakor da se talijo, zvijajo.

Nek glas je glasno, z grozo in s prezirom kriknil:

„Kaj delate? Morilci!“

Bajoneti so silno in neravno vztrepotali, bojazljivo je planila salva, ljudje so zamajali nazaj, pritisnjeni od zvoka, od udarcev krogelj, padcem mrtvih in ranjenih. Nekateri so jeli molče skakati čez mrežo vrta.

Briznila je zopet salva... In še...

Deček, ki ga je ujela krogla na mreži vrta, se je naenkrat prevrnil in obvisel na nji z nogami kvišku. Visoka, vitka ženska z bogatimi lasmi je tiho vzdihnila in mehko padla poleg njega.

„Prokleti...“ je kriknil nekdo.

Postalo je bolj prostorno in tišje. Zadnji so bežali v ulice, na dvorišča, množica se je odstopala, ubogala nevidne sunke. Med njo in vojaki se je pojavilo nekoliko sežnjev zemlje, vse pokrite s telesi. Eni iz njih so planili naglo in naglo bežali k ljudem, drugi so vletali z velikim trudom, puščajoč za seboj mlakuže krvi. Omahovali so tudi nekam in kri je curljala po njih sledovin. Mnogo ljudi je ležalo nepremično, z glavom kvišku in kroglo v stran. Vsi pa so bili stegnjeni, v čelni napetosti teles, ki jih je objela smrt, kot da so se hoteli izkubiti iz njenih rok.

Vonjalo je po krvi. Ta vonj je spominjal na toplo, slano dihanje morja zvečer, po vročem dnevu; ali bil je nevaren, pijanil in vzbujal je grdo žejo, njuhati ta vonj dolgo in mnogo — ta vonj je grdo razburjal domišljijo, kot je to znano mornarjem, vojakom in drugim morilcem-rokodelcem.

Množica se je umikala in vzdihovala. Proklinjanja, psovke in kriki bolesti so se zlivali v pestro viхро z zvižgi in stoki. Vojaki so stali trdo in bili tako neprimični, kakor bi bili mrtvi. Obrazi so jim pomodreli in ustnice so bile tesno stisnjene, kakor da so tudi ti ljudje hoteli kričati in zvižgati, a se niso upali ter so se zdrževali. Gledali so naravnost pred se s široko odprtimi očmi in niso več migotali s trepalnicami. V tem pogledu, praznem, globokem in prozračnem, kot je siv zrak jesenskega dne, ni svetilo, ni bilo nikjer zapaziti nekaj človeškega. Zdelo se je, da oni ne vidijo ničesar, da ne vidijo tistih opustošenih, motnih točk na sivih, pretegnjenih obrazih. Morebiti nočejo videti, morebiti se na skrivaj boje, da zagledajo toplo kri, ki so jo oni prelili in ki še jo hočejo prelivati. Zeblo jih je, puške so drgetale v njih rokah, bajoneti se majali in vrtali zrak... Ali ta drget ni mogel prebuditi topega srca v prsih ljudi, katerih srca so bila pogubena od gnetja nasilja nad voljo, možgani, katerih so bili tesno oblepljeni s protivno, gnilo lažjo. Vstati je iz ležečih bradat, modrook človek in začel govoriti z jokajočim glasom, ves tresoč...

(Dalje prih.)

Iz notranje politike.

Radikalni izbruh.

Radikalni, velesrbski dnevnik „Bal-kan“ je napisal te dni sledeče vrstice: „Če so Slovenci tako slabi Slovani, da morejo oddati pri volitvah večino glasov dr. Korošcu, tedaj lahko poskakuje Srb od radosti, da se ta in takšna Slovenija loči, popolnoma loči od nas. Slovenija je tudi sicer balast za našo državo. Nobene škode bi ne bilo za Slovanstvo, niti za državo, če bi se ločili od nas ti tujci, ki govore samo še slučajno slovenski jezik in nosijo slovansko ime. V teh šestih letih so se kot kobilice samo redili v naši državi, preplavili so vse naše bogate kraje, dočim med seboj vsi brez razlike ne morejo trpeti nobenega Srba ali Hrvata; naj gredo k vragu skupaj s svojim Korošcem, če tako slepo drve za njim.“

Mi odgovarjamo na ta podel izbruh srbskega šovinizma le to-le: Radikali in srbska buržuazija so smeli biti veseli, dokler je glasoval slovenski delavec in kmet za dr. Korošca, ki se ni hotel boriti za resnično samoodločbo slovenskega ljudstva, ampak se je hotel s srbsko buržuazijo le sporazumeti za delitev profita, izmozganega iz delovnega ljudstva. Dr. Korošec in njegovi tigri se niso resno borili proti militaristični kliki in nadvladi srbske buržuazije, temveč so uklanjali pred njo svoje hlapčevske hrbtenice. Zato bodo letos zlasti delavci izrekli nezaupnico klerikalcem in glasovali za one, ki so dokazali, da so v resnici pripravljeni, da se boré dejansko za osvobodjenje delavcev in kmetov ne samo Slovenije, ampak tudi Hrvatske in Srbije. Ne bodo jih zmotile niti radikalne in orjunske grožnje, niti korupcija „nacionalnega bloka“, niti klerikalne litanije, niti najnovejša Prepeluhova izprememba. Delovno ljudstvo bo pokazalo hrbet zatiralcem in njihovim klečepalcem. In tedaj se ne bodo več redile gosposke kobilice v tej državi.

Tekmovanje.

V naši državi tekmujejo poedine meščanske stranke v tem, kako bo ena drugo prekosila v korupciji. Bivša vlada Davidovič - Korošec - Spahinega bloka je obtožila več radikalnih ministrov za nezaslišana korupcionistična dejanja. Največ grehov so naštelj Lazici Markoviču, ki pa je danes zopet minister in ima v glavnem voditi volitve. Sedaj pa je prišla na dan korupcija klerikalnega ministra Sušnika, ki je pripravil klerikalni „Zadružni zvezi“ večmilijonski profit pri prevozu moke. Te milijone bi klerikalci uporabili za volitve. Nova vlada pa seveda tega klerikalcem ne privošči in jim je to preprečila. Klerikalci svoje nedolžnosti ne morejo dokazati, pač pa dolžijo radikale in demokrate zopet nove korupcije — dvamilijonskega dolarskega fonda za volivni boj demokratov in radikalov. Tako ugona blajo meščanske stranke, vse brez raz-

like milijonske vsote ljudskega premoženja za svoje nenasitne žepe.

Delavci in kmeti, obračunajte pri volitvah z vsemi korupcionisti!

„Nacionalni blok“.

Demokrati in radikali pravijo o samih sebi, da tvorijo „nacionalni blok“. Tam, kjer upajo, da bodo skupno nalovili več glasov kot ločeno, bodo skupno kandidirali kot „nacionalni blok“. Za Slovenijo so pridobili novopečenega radikala dr. Ravniharja, da gre skupno z Žerjavom za eno listo. — Ravniharju pa bodo dali za to uslugu ministrsko mesto v sedanji vladi. — Slišimo pa, da so se prodali temu nacionalnemu bloku tudi naši neslavni narodni socialisti, katerih vodja dr. Deržič bo drugi kandidat nacionalnega bloka. Pod bivšo vlado so narodni socialisti že popolnoma zapisali svojo dušo (pardon: trebuh) klerikalcem, sedaj so jo zapisali demokratom. Mi ta preobrat naših narodnih socialističnih zizibambulov prav toplo pozdravljamo, ker odslej ne bodo več mogli slepomišiti med železničarji in drugimi delavci. — Delovno ljudstvo Slovenije bo pri volitvah ta združeni „nacionalni blok“ spravilo v grob.

Ali si že pogledal, če si v volivnem imeniku?

Prijavite čuvarje naših volivnih skrinjic! Glejte tozadevno opozorilo na naslovni strani lista!

Klerikalci v škripcih.

Klerikalci so na vladi dokazali, da niso napram delavstvu nič manj reakcionarni kot Pribičević, kmetu so pa nategovali davke, z moko v Sloveniji so hoteli napolniti le kase svoje Zadr. zveze, o agrarni reformi niso hoteli nič slišati, mesto avtonomije so uvedli sv. misijone in kongregacije — in zato bodo klerikalci pri teh volitvah izgubili mnogo glasov, ki so jih leta 1923 nalovili s svojo demagogijo, klerikalci hočejo sedaj, ko so zopet v neprosto-voljni opoziciji, pridobiti nazaj izgubljeno zaupanje, s tem da se repenčijo proti nasilju demokratov in radikalov. Delavci pa vemo, da to klerikalno javkanje ni resno. Zato jim ne bo omogočilo, da bi ga še enkrat nagoljufali in izvrševali nad njim najhujšo Obznanilo.

HRSS.

Nasilno vlado Pašič - Pribičevića najbolje bode in grize HRSS, ki gre v volitve s parolo za hrvatsko republiko. Zato jo hočejo razpustiti v trenutku, ko bo vložila svoje kandidatne liste. Proti njej hočejo uporabiti zakon o zaščiti države, proti kateremu se Radič ni hotel boriti, ko je bil za to najugodnejši čas, ker se je bolj bal komunistov kot pa reakcije. — Jasno je, da nasilna Pašič - Pribičevićeva vlada

ne bo dosegla svojih zločinskih namenov, tudi če bo uporabila skrajno nasilje proti HRSS, kajti proti temu bo nastopil ne samo hrvatski kmet, ampak proletarijat cele Jugoslavije.

Kaj pa delavci in revni kmetje?

Mi gremo v letošnje volitve samostojno in v samozavesti, da gumijaste kroglice ne bodo prinesle v nobenem slučaju končne odločitve o nadaljnji usodi Jugoslavije. Pot razredno-zavednega proletariata je bila ravna, razredno-zavedni proletarijat je moral v tem času preživeti najhujša preganjanja tako pod demokratsko kot pod klerikalno strahovlado. S svojo vztrajnostjo, odločnostjo, požrtvovalnostjo in doslednostjo je odprl oči tudi onim zaslepljenim delavcem in revnim kmetom, ki so pri volitvah leta 1923 nasledili klerikalnim sleparjem. Razredno-zavedni proletarijat bo v tem volivnem boju postavil jasne parole, bo izkoristil volivni boj za razširjenje in utrditev ideje — o popolnem osvobodjenju vseh zatiranih in izkoriščanih, bo ojačil svojo fronto proti fronti meščanskih strank in poskrbel za to, da ne bo več gospoda rajala, uganjala korupcijo in nezaslišana nasilstva, dočim delovno ljudstvo pada v vedno večjo bedo. Oklic in navodila priobčimo v prihodnji številki.

Radič v Švici.

Radič je menda sedaj v Švici, vsaj tako govore vsi meščanski časniki, če jim človek sme verjeti.

Socialpatriotski proglas za volitve.

Socialpatrioti so ta teden priobčili v svojih listih volivni proglas. Zanimivo je to, da pokrajinsko tajništvo SSJ v svojem proglasu zamočuje glavne parole, ki jih je izdal centralni odbor v centralnem glasilu stranke. In te parole so:

„Za popolno nacionalno in državno edinstvo.“

„Proti vsakemu federalizmu in separatizmu.“

Socialpatrioti postavljajo torej isti dve glavni paroli kot Pašič in Pribičević. Naši ljubljanski socialpatrioti so te parole zamočevali, a nastopili niso proti njim. Na podlagi teh parol gredo lahko v volitve skupaj z dr. Žerjavom.

Danes ve že vsak otrok, da je parola za popolno nacionalno in državno edinstvo — parola srbske buržuazije. Socialisti menda niso taki otročaji, da tega ne bi vedeli. Zato so to agenti srbske buržuazije, ki hoče zagotoviti svojo nasilno nadvlado s centralizmom.

Delavci in revni kmetje ne morejo biti za take socialpatriotske parole, kajti delavstvo bo glasovalo za to, kar je v interesu ogromne večine delovnega ljudstva, to je

za federativno zvezo delavsko-kmet-skih republik Jugoslavije in Balkana.

v zbornici splošna panika, so zapuščali dvorano, oddajajoč mnogoštevilne strele. Bila je prava bitka. Zbornico so končno izpraznili. Zborniška policija je napravila red. V zbornici sta obležala smrtnoranjena poslanca Morrones in Guerrero.

Tudi pri nas obetajo gotovi elementi poleg gumijastih tudi svinčene kroglice.

Moč delavstva.

V Avstriji se je končala enotedenska železničarska stavka z zmago železničarjev. Vse železničarske organizacije so nastopale enotno. Stavkokaza nobenega. Tudi uradništvo je stavkalo skupaj z delavstvom. Meščanska klerikalna vlada je bila brez moči in je morala odstopiti pod pritiskom enotne fronte železničarskega proletariata. Železničarji so preprečili načrt klerikalnega ministrskega predsednika Seipla, ki je hotel še nadalje „sanirati“ (ozdravljati) Avstrijo na račun proletariata. Avstrijski proletarijat je pokazal v teh dneh tako organizacijsko silo, da bi mogel prevzeti državo v svoje roke. A socialdemokrati so to preprečili — Slovenski železničarji, nazenite one lopove, ki razbijajo vaše vrste z raznimi kategorijskimi organizacijami!

Teroristične volitve v Nemčiji.

V Nemčiji se izvršijo državnozbornske volitve 7. decembra. Že v zadnji številki smo poročali, kake nasilnosti uganja nemška buržuazija nad komunistično stranko. Danes prinašamo nov niz nasilstev, iz katerih se jasno vidi, s kako silnimi težkočami se mora boriti nemški industrijski proletarijat in kako razpoloženje vlada med njim.

Pri današnjem volivnem boju uganja nemška buržuazija tak teror, da pravijo ljudje: Sedaj gremo v jetniške volitve. Te volitve spominjajo na caristični režim v Rusiji in na Poljskem. Notranji minister Jarres vrši nasilja roko v roki s socialdemokratom Ebertom, klerikalcem Marxom, s svetovnoznanim preiskovalnim sodnikom Vogtem in s pruskim policijskim ministrom in socialdemokratom Severingom. Zapirajo ne samo komunistične voditelje, ampak tudi navadne člane in to v množicah. Komunistični javni shodi so preprečeni.

Komunistična stranka kljub temu nima najnevarnejša nasprotnika v socialpatriotih in nemških nacionalcih, ampak v ravnodušnosti in neinteresiranosti delavstva za parlamentarizem. Radikalno čuteči nemški delavec je danes tako prepričan o ničevnosti parlamentarizma, da sploh ne mara na volišče. Nemški komunisti so postavili za nosilca svoje državne liste znanega voditelja Maksa Hölzla, ki sedi že več let v ječi, ker je organiziral svoj čas znano komunistično vstajo na Saškem. Ker je Hözl obsojen radi veleizdaje, pa bo njegova izvolitev le demonstracijskega pomena, ker svoje kazni ne more prekiniti. Na drugem mestu državne liste je vodja hamburških transportnih delavcev Kähne, na tretjem in četrtem mestu pa komunistki Ruth Fischer in Klara Zetkin.

Edo Fimmen o sovjetski Rusiji.

Tajnik amsterdamske, socialdemokratske internacionale transportnih delavcev Edo Fimmen je bil nekaj tednov v sovjetski Rusiji. Fimmen tvori pri amsterdamskih levo krilo. O svojem potovanju v Rusiji je dal obširnejše izjave dopisniku holandskega lista „Tribune“, ki izhaja v Amsterdamu. Med drugim je dejal sledeče:

„Po svojem prihodu sem bil v Moskvi štiri in pol dni, ne da bi se s kom seznanil. Ta čas sem obhodil vse mesto in se pogovarjal svobodno in odkrito z mnogo prebivalci. Šele peti dan so me dobili strokovni funkcionarji, ki so me dalje vodili. Hodil pa sem tudi tedaj, kjer sem sam hotel. Po 15 dnevih sem dobil dopis od Tomskega, ki mi je sporočil, da hodim lahko brez spremljevalca in brez prednaznanila, kjerkoli hočem. Preštudiral sem torej Moskvsko popolnoma svobodno in neodvisno.“

Dobil sem trdno prepričanje, da moč sedanje vlade ne sloni na bajonetih, ampak na podpori, ki jo daje ogromna večina delavskega ljudstva. Razred je vzel v Rusiji usodo v svoje roke. Resnica je, da se gospodarski položaj polagoma boljša. Kar mi je posebno padlo v oči, je veliko boljše delavcev do njihovega vsakdanjega dela. Delavci vedo, da so sedaj za vs-

Internacionalni pregled.

Nemčija pred železničarsko stavko.

Stavka avstrijskih železničarjev je ojačila gibanje med nemškimi železniškimi uradniki. Splošna nemška uradniška zveza je imela zborovanje, ki je odposlalo stavkujočim železničarjem v Avstriji brzojavko, v kateri jim izraža simpatije nemških kolegov. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se pozivlje predsedništvo zveze, naj takoj prične z mezd-nim gibanjem, da se izvojuje zadostno povišanje dohodkov po vzgladu avstrijskih kolegov. Cestni železničarji v Berlinu so že stopili v stavko. V Berlinu je bilo izprtih 24.000 kovinarjev.

Demonstracije proletariata v Italiji.

V Italiji je vedno močnejše gibanje proti fašistovski diktaturi. Vodja gibanja proti fašizmu je razredno-zavedni proletarijat. Meščanstvo in desni socialpatrioti seveda zavirajo proletarsko gibanje in se boje, da ne bi zavzel ostrih oblik in vrgel fašizem. Razredni proletarijat je predlagal, da sklíče opozicija

voj parlament, predlog pa je bil odklonjen. Ob obletnici ruske revolucije so bile proletarske demonstracije po vseh važnih mestih Italije. Proletarijat je razobesil po javnih napravah komunistične zastave, ki so jih seveda fašisti kmalu odstranili.

13. t. m. se je zopet otvorilo zasedanje parlamenta. Sejam so prisostvovali samo fašistovski poslanci, opozicija se nobene seje ni udeležila. Komunisti so isti dan priredili demonstracije proti vladi in njenemu parlamentu. Prišlo je do spopadov in aretacij. Ob 3. uri popoldne, ko se je v parlamentu vršila komemoracija za Matteottija, se je prišlo na Lungo Tevere Arnaldo da Brescia pet avtomobilov s socialističnimi poslanci, ki so položili na mesto, kjer je Dumini s tovariši ubil Matteottija, venec iz rdečih nagelnov. Ko so se poslanci zopet odpeljali, so nastopili karabinerji in venec odstranili. To so opazili delavci bližnje tovarne, ki so začeli upiti in so poslance poklicali na-

zaj. Ti so se vrnili in zahtevali od orožnikov, da venec nemudoma vrnejo na prejšnje mesto. To se je tudi zgodilo. Nato so odšli orožniki in poslanci. Čez malo časa se je pripeljal na mesto avtomobil s fašisti, ki so sneli venec in se z njim z vso naglico odpeljali. Venec so fašisti potem vrgli v reko.

Meščanski parlament se izpreminja v morišče.

V mehiškem parlamentu je prišlo do burne debate, ki se je končala s streljanjem z revolverji. Oddanih je bilo nad 200 strel. Poslanca Ilva in Altamarina sta si začela očitati razne nečednosti, zapustila sta zborniško dvorano z revolverjem v roki, pozivajoč se na dvoboj v kuloarjih. Vodja agrarcev general Sanchez je skočil na govorniško tribuno ter pozval voditelja delavcev poslance Morrones, da prekliče svoje nečedne na nečedno. Zgodilo se je preteklo nedeljo in naperjene proti agrarni stranki. Poslanci, ko je nastala

liko družbo. Plače znašajo 60 do 70% predvojnega nivoja. (Pri nas največ 35 do 40%, op. ur.) A razen tega je sedaj življenje v Rusiji mnogo cenejše. Ali vse to ni nič v primeri z dejstvom, da imajo danes v Rusiji delavci vlado v resnici v svojih rokah."

Delavci, zgrabite za vrat Koruna, ki hoče v svojem „Socialistu“ lagati tudi o sovjetski Rusiji!

Za Rusijo!

Beograjske zemljoradniške „Novosti“ prinašajo v svoji 1164. št. z dne 12. nov. uvodni, debelo tiskani članek g. Dragoljuba Jovanoviča pod naslovom „Rusija, oprostite!“ V članku beremo med drugim sledeče:

„Ko bo današnje pokoljenje politikov odgovarjalo za svoja dela, bo ena najtežjih krivic na njihovih ramenih njihovo nerazumljivo stališče napram novi Rusiji. Ako bodo ušli sodbi svojih sodržavljancev, bodo odgovarjali pred zgodovino za predrzno in nevhvalno stališče napram ruskemu narodu, ki je toliko storil ne samo za to deželo, ampak za vse človeštvo. Težko bo delo onih rodov, ki bodo morali prati nesnago z lic naše zgodovine iz dobe, ko je blatil Lenina neki naš diplomat, ko je obznana preganjala kot zločinca vsakega, ki veruje v Rusijo, ko je veljalo za veleizdajstvo, simpatizirati z režimom, ki je dal ruskemu kmetu zemljo...“

Potem našteva Jovanovič v svojem članku vse svinarije, ki jih je že napravila meščanska Jugoslavija napram sovjetski Rusiji. Nato nadaljuje:

„To še ni vse. Naša sramota gre dalje. Največje države so ena za drugo priznavale sovjetsko Rusijo, najprej faktučno, potem pravno, a mi vedno stojimo ob strani. Ne zato, ker se sramujemo prejšnjih grehov, ampak ker „čakamo carja“. — Zakaj naj bi se mi vedno zaletavali; rezonirajo naši državniki. Naj priznajo Rusijo najprej veliki narodi i Anglija, Francija, Italija. In na veliko žalost naših diplomatov so Rusijo priznale ne samo Nemčija in Italija, ampak tudi mnogoštevilne druge države, Velika Britanija in tudi Francija. Da, Velika Britanija, ki ima težave v Indiji ravno radi boljševiske propagande in v sami Angliji, kjer sta dva milijona brezposelnih... In mesto da mi vodimo narode k materi naši Rusiji, se držimo pasivno in si celo mazemo roke z najnusnejšimi spletkami proti Rusiji. „Danes slišimo, da v naš kraljevi dvor ne more iti podpredsednik parlamenta (dr. Maček) samo zato, ker pripada stranki, ki je priznala rusko revolucijo...“

Tako piše srbski meščanski advokat, tako govori meščanski advokat svogemu meščanskemu razredu.

Večina, ogromna večina delovnega prebivalstva Jugoslavije hoče zveze s sovjetsko Rusijo, delavski razred zahteva to enoglasno, vse narodnosti Jugoslavije vidijo v sovjetski Rusiji delavsko-kmetško državo, ki je dala delavcem tovarne, kmetom zemljo in vsem narodnostim popolno nacionalno svobodo, delovno ljudstvo SHS zahteva, da se Jugoslavija ne naslanja in uklanja imperialistični Franciji, ampak da upostavi prijateljske stike s sovjetsko Rusijo.

Kljub tej želji ogromne večine delovnega ljudstva ne zahteva niti ena stranka v Sloveniji upostave stikov s sovjetsko Rusijo.

Delavci in kmetje Slovenije, mi bomo pri teh volitvah zahtevali predvsem

upostavo stikov s sovjetsko Rusijo. Kdor je za to, bo glasoval za našo listo.

Domišljavi Prepeluh.

46. štev. Prepeluhovega „Avtonomista“ — od 14. nov. dalje „Slov. Republikanca“ piše:

„Takozvani „komunisti“ v Sloveniji znajo dobro zabavljati in zmerjati. Od teh strani jih poznamo, z drugih pa seve ne, ker kaj drugega do danes niso pokazali. Ta slovenski „komunisti“ je idejno zelo revna cvetka, ki ne bo menda nikoli rodila drugačnih cvetov, kakor zavist in smrad. To je tudi umevno, ker so prazna šablona,

zato brez vsake pameti in samoniklosti. Čudimo se le, da so pri nas še vedno med delavstvom lahko verni ljudje, ki nasedajo očitnim psihopatam.“

To je Prepeluhov odgovor na naš članek „kmetško-delavski republikanci!“ Možno je, da članek ni mogel lepo odgovoriti, ker smo govorili nepobitno resnico. Zato hoče Prepeluh opravičiti z nami na tak nevreden način. G. Prepeluh, dovolj časa že delate v pol. življenju Slovenije, pa doslej še niste nič pametnega storili. Da pridete na stara leta do poslanskega mandata, ste si naredili Radičev republikanski kožuh. Prepričani smo, da ga boste stekli, ako bo reakcija udarila po HRSS. S takimi denunciantskimi in bedastimi odgovori pa nas ne boste ubili. Mi smo dokazali, da vztrajamo v boju za zmago delavcev in kmetov kljub ječam, smrtnim žrtvam in vsem preganjanjem. Vi ste pa doslej dokazali le to, da ste za svojo osebno korist pripravljani nadeti si katerokoli firmo — dokler ni nevarna. Še manj kot kdaj prej more delovno ljudstvo zaupati svojo usodo takim ne voditeljem, temveč zapeljivcem.

Dopisi.

Pismo iz Francije.

Delavec in sodrug Erj. A. iz Ljubljane je pisal iz Francije svojim kolegom o razmerah v Franciji in je prosil, da to pismo v glavnih črtah priobčimo tudi v našem listu. To rade volje izvršimo. Pismo se glasi v izvlečkih sledeče:

Nočem vam razložiti vso stvar, kako je tukaj. Prav slabo je, tako da bi bilo bolje doma umreti, kakor se pa tukaj mučiti. Pot je bila jako slaba, pet dni smo se vozili, spali nič, ker so bili vagoni prenapolnjeni, ko smo prišli na mesto, so nas porazdelili na več skupin, po tri ali še več po stanovanjih. Pridemo v stanovanja: vsa umazana, rjuho z dvema odevjama, miši, nobene mize, nobenega stola, nobene omare. Slabo vreme, strahovita burja in dež. Jemo v kantini: vsak dan krompir, makarone, kavo — vse slabo narejeno. Delo v rudniku je nevarno, ker tu se nič ne „grušta“, ker je samo kamenje. Enega je nedavno ubilo. Od dela se vračamo vsi rumeni kot kobilarji. Zaslужek slab, bolje bi bilo, da bi doma zobotrebec delal. Zaslужimo 15 frankov, na akord največ 20 frankov, a treba naložiti 8 vagončkov. Če bo šlo tako dalje, se ne vidimo več. Vsi tožijo, da so se dali zapeljati po agentih, ki dobe za to od podjetja dobre procente. Tu so delavci vseh narodnosti, od inozemcev je največ Slovencev. Hrana nas stane dnevno 7-50 frankov, čevlji 50 frankov, srajca 30 frankov, boljše obleka 200 frankov.

Sedaj končam svoje pisanje in vas pozdravljam vse skupaj ter vas prosim, da date moje pismo v svet, da bo vsakdo vedel, kako je tukaj in da ne bodo šli še drugi za nami v nesrečo. Erj. Anton, Kolonija Casno 16, Hettange Grande, Moselle.

Jezerko. Tukaj smo blizu meje in imamo zato mnogo finančnih stražnikov, ki pa se ne obnašajo vsi tako, kot bi se morali obnašati. 1. t. m. so okrog 9. ure pretepli enega delavca-drvarja in ga — nihče ne ve zakaj — tolkli do krvi po glavi. Ali je to služba finančnih stražnikov? Nekaterim so zagrozili z bajoneti, ki so jim nastavili na prsi brez vzroka. Financarji naj opravljajo svojo službo, nas delavce naj pa pustite pri miru. Če te albanske razmere na naši meji ne bodo prenehale, si bomo delavci sami poiskali pravico. AR. KJ.

V slovo — razredno-zavednim kovinarjem Save, Javornika in Dobrave! Ze v zgodnji mladosti sem si izbral kot tujec brez doma svojo „domovino“ pod mogočnim „Triglavam“, na Jesenicah. Živel sem kot pač živi proletarec, ki ga tišči verige suženstava, ob stroju v tovarni, na ulici, v stanovanju in sploh povsod, kjer se nahajaš, se te ne pripozna za človeka, temveč za črno živino in ti je sojeno, da garaš toliko časa, da se onemogel zgrudiš in pogineš. Še kot mladenič sem pristopil k organizaciji razredno-zavednih kovinarjev, v kateri sem postal aktiven borec za izboljšanje gmotnega položaja in osvobodjenje proletariata.

Prišla je tretja obznana, za menoj so se po nedolžnem zaprle vrata ljubljanskega

dež. sodišča, po dolgih štirih tednih sem bil zopet prost, ker se mi ni moglo dokazati ničesar, a s svojo prostostjo sem dobil tiralnico, s katero se mi je naznanilo, da sem izgnan iz države SHS kot protidržavni element.

Sodrug in sodružice! Grem in se tem potom poslavljam od vseh vas, kateri ste ostali zvesti revolucionarni proletarski ideji in upam, da isti ostanete zvesti do končnega osvobodjenja!

Pozdravljeni sodrug! Ob slovesu vam kličem — vztrajajte kljub vsemu do zmage! Vaš Hansi Grosser.

D. M. Polje. Že parkrat smo čitali v „Pravici“ prav po otročje pohvalo osebno naših sodrugov, sicer bi ne omenili, ali dopisun dotičnih vrstic hoče nekaj, kar se prav po otročje moti. Toliko samozavesti in proletarsko čutečih sodrugov imamo v našem kraju, da se s takimi dopisi ne damo podkupiti ljudem, ki prav nič ne vedo, kaj je socializem. Gotovo mislite po sebi, kaj ne? Ako vas pohvali kak Polak, pa mu zlezete v... .

Gotovo, ko bi imeli količkaj poštenosti, da ne govorimo o socializmu, bi podučili vašo glavo, t. j. župana o tem, da tako so počenjali in počenjajo vsi vsi župani in so eni vsaj toliko pošteni, da se javno izražajo, da so največji nasprotniki socializma, med tem ko vi frazirate in zapeljete proletariata, kar je za ves proletariata in za vas kot delavec največje zlo. Zapišite si v srce zapeljivci sledeče: Proletariat mora biti prepričan, da le v skupni akciji mu bo mogoče osvoboditi se svojih izkoriščevalcev. — Zato pa je treba solidarnosti vse delavske mase, preko vseh mahinacij laživoditeljev proletariata. Gospodje starokopitni klerikalci, toliko bode menda le spoznali, da na nedeljski občinski seji se je šlo našim sodrugom odbornikom le v glavnem za princip. Stvari same na sebi niso bile toliko važne, ali ako spada ena stvar v izvršitev v gospodarski odsek, in da se izvrši to preko njega in občinske seje, potem diši to po našem mnenju po korupciji. Torej vsled tega je bil upravičen predlog naših sodrugov, da se da gospodu županu ukor, kar ga je zelo razburilo. Samostajni možakarji z Hromcom na čelu naj bodo tudi prepričani, da se naši sodrug zavedajo, da leži na njih samih vse tisto in še veliko več, kar mislijo oni o nas. Za to je dokazov več kot preveč. Poljski sodrug.

Krmelj pri Št. Janžu. Že dobro znanemu meščanskemu geslu: „Obljubiti in storiti, sta dve!“ smo nasledili tudi mi. — Na borzi dela v Ljubljani se je nam (bilo nas je 25) obljubovalo vse mogoče, kakor: akordno delo na dobro plačo Din 11.25 na m² pri kopyanju struge; da se bo delalo vedno na suhem; če boš delal do konca, t. j. do izvršitve dela, boš dobil Din 500 nagrade itd., itd. — Odšli smo na delo. Prišedši na lice mesta, se je odkazalo stanovanje v velikosti 4 m² za vseh 25. Soba je slabša nego klet. Postelje niso postelje, ki bi bile vsaj malo primerne delavcu, temneč nekake „prične“, na katerih leže dobro opremljene z že popolnoma gnilo slamo, ki je natlačena v raztrganih velikih vrečah. Pa ko bi še imel ta hlev majhno luknjico, da bi prihajala vanj svetloba, a je vse zadelano. Še lepše pa je videti, ko ti še ni treba stopiti v to gnezdo in niti luči ni treba prižgati, pa že vidiš, kako lepo se vrste cele procesije ščurkov. Da, lepota se nam je obljubila, in to smo dobili; saj čistijo in jo delajo ščurki, katerim je pa nemogoče nam bilo desedaj pokazati vrata. Hrana, ta je prav izborua. Ješprenček, polenta, krompir, ričet; v že kuhani taki jedi, se še vedno nahajajo kosi soli; namesto da bi se sol poprej zdrobila, se vržejo kosi soli v jed, ne glede na to, se li bo sol raztopila ali ne. Torej hočeš nočeš moraš pojesti tudi to sol, ako nočeš, da si prehitro lačen. A sedaj si pa žejen, da bi spil 10 litrov naenkrat, ako bi jo imel. Če si hočeš ugasiti žejo, ki jo povzroča preobilo zaužita sol, moraš v gostilno nad vino ali pivo. Imamo vode v izobilici, katero pa še žival ne bi pila, ako bi imela ali kje zavohala količkaj boljše. Ravno tako ne bi niti prašiči žrli tako krano, kakršno moramo mi. Pri takih in še enakih življenjskih potrebščinah moramo delati od ranega jutra do trde noči. Škornje, ki so nam vsem bili za delo obljubljeni, so jih dali samo štirje, kljub temu, da je delavec okoli 60. Torej 56 mož mora v današnjem mrzlem jesenskem času delati skoro bos. Iz početka smo delali na suhem, kakor se nam je obljubilo, a to ni trajalo dolgo.

Voda je začela dohajati ter nastala tako, da si skoro do kolen v njej, za kar se pa seveda slavna firma „Probuda“, kar bi pa bilo bolj pravilno, če bi se firma imenovala „Poguba“, prav nič ne zmeni. Šele na naše obče pretenje so nam dali par sesalk, da si sami na lastne stroške po več ur na dan odstranjujemo vodo, če hočemo delati naprej. Prišla je prva sobota našega tukajšnjega bivanja. Tedaj, namesto, da bi se naše delo konstatiralo in premerilo, se je našel izgovor: „Saj ni treba, da bi danes merili, bomo že danes teden; saj ne rabite denarja!“ In še mnogo enakih. — Prišla pa je tudi druga sobota. Z grožnjami smo šele pripravili, da se je naše delo izmerilo. Nato pa smo celih 5 ur čakali denar, ne da bi ga bili dobili. Šele v nedeljo opoldne se je prikazal: „Živijo, naši stotaki so že tu!“ Čujte! Stremite!

Za 14 dni dela smo prejeli ogromno svoto 60 Din, vse drugo se nam je odtrgalo za hrano, bolniško blagajno, pranje perila in stanovanje, v katerem so vsakemu posledica razne nevarne bolezni. Pred kratkim je nevarno obolel neki naš dobi tovariš. Na našo zahtevo, da se bolnika spravi v bolnico, se je odgovorilo: Nimamo časa! In to je delo bolniške blagajne! Torej bolnika naj izvoha bolniška blagajna sama. Čujete li to, gospodje, okrog bolniške blagajne? Njegov brat, ki slučajno dela pri isti firmi, je moral iti sam po zdravniku, in to na lastne stroške, ter pri tem izgubil zaslužek dveh dni. V dokaz, kakšno je stanovanje, stavim to, da, ko zdravnik še do srede sobe ni dospel, je že odletel nazaj v sveži zrak, kot bi bil na peresih (fedrih). Nato ga je brat moral spraviti na lastne stroške v bolnico v Ljubljano. — Torej, kdor hoče dobro živeti, lahko delati in vedno zdrav ostati, naj kar pride v Krmelj pri Št. Janžu in se zaposli pri firmi „Življenska poguba“. Ako se po vseh teh znamenitih okoliščinah prosi gospoda polirja ali katerega drugega, naj da enemu ali drugemu vsaj toliko, da bi se mogel vrniti, pravi: „Pa pojdi peš. Saj 80 km ni dolga pot do Ljubljane!“ Gospodje, poprej sami poskusite prekoračiti tako pot brez denarja; če pridite vi, potem bomo šli še mi, sicer pa se vam svetuje, da končate s takimi in enakimi odgovori. Delavci, zaposleni pri tej pogubonosni firmi, odprite oči, zapustite jo! Vsem drugim pa se svetuje, naj ne nasedajo takim in enakim obljubam rsznih borznih in privatnih agentov. Andro M.

Književni pregled

Predpisi za zaščito delavstva. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Str. 194. Cena s poštnino 36 Din.

Omenjena knjiga obsega zakon o inspekciji dela, pravilnik o higienskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih, pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev, uredbe o delovnem času v obrtnih in trgovskih podjetjih, uredba o odpiranju in zapiranju obratov ter pravilnik o podaljševanju delovnega časa. Na to knjigo opozarjamo vse delavce, zlasti pa strokovno organizirane. Kajti često izkorišča podjetnik delavce še bolj, kot mu to dovoljuje meščanski zakon in delavci se temu ne upró, ker ne poznajo odredb. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

E. R. Burroughs: Tarzan in svet. Splošna knjižnica štev. 38. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 308 strani. Cena broš. 30 Din, vez. 36 Din.

Po prvi knjigi Tarzanovih povesti „Tarzan, sin opice“, je sedaj izšla v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani kot 38. zvezek „Splošne knjižnice“ že druga knjiga: Tarzan in svet.

Knjigi se naročata pri Zvezni knjigarni v Ljubljani in v vseh drugih knjigarnah.

Ali si že pridobil svojega tovariša v obratu za naročnika „Delavsko-kmetškega lista“?

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pezdur, sedlar.

Mednarodna Rdeča Pomoč

je ustanova za podpiranje proletarskih političnih kaznjencev in preganjancev in ima sledeče naloge:

- 1.) gmotno podpiranje zaprtih in njihovih družin;
- 2.) pravna podpora;
- 3.) vzgojevalno delo;
- 4.) moralna podpora;
- 5.) gospodarska podpora;
- 6.) podpora emigrantov in njihovih družin in otrok;
- 7.) prosvetno delo.

Zakaj je potrebna Rdeča Pomoč ?

Izkušnje zadnjih let dokazujejo, da si radi propadanja kapitalističnega gospodarstva buržuazija in meščanska država na vso moč prizadevajo, da krvavo udušijo vsako gibanje delavcev in kmetov. Za nas je to najboljši dokaz

12. julij 1924,

ko je jugoslovanska buržuazija že tretjič v svojem šestletnem gospodovanju izdala „obznano“, radi katere je prišlo samo v Sloveniji 74 delavcev in delavk v ječo, v Dalmaciji 134, skoro nič manjše število na Hrvaškem, Srbiji, Vojvodini, posebno pa v Macedoniji. Prve znake belega terorja je pokazala Hortyjeva strahovlada na Madžarskem, Mussolinijeva diktatura v Italiji, nasilna meščanska in socialpatriotska vlada Nemčije pod upravo diktatorja Seeckt-a, Cankovo gospodstvo v Bolgariji in brutalno meščansko nasilje na Poljskem. Beli teror, ki je prevzel metode ruskega carizma, vlada že mnogo let po celi Evropi. Ruska revolucija je dvignila odporno moč proletariata celega sveta, radi česar se svetovna buržuazija poslužuje novih najgrših sredstev za udušenje razrednega boja delavcev in kmetov. Zapiranje, maltretiranje, izgoni, ubijanja kakor tudi rušenja domov, tiskarn, klubov, športnih društev, gospodarskih zadrug itd. so na dnevnem redu. In ne samo, da je proletariatu prepovedana njegova razredno-zavedna stranka, buržuazija se poslužuje tudi zapiranje strokovnih organizacij, da bi udušila napredovanje razredno zavednega proletariata.

Da se delavski razred zasigura proti takemu stremljenju buržuazije, je prisiljen voditi boj. Že dolgo časa buržuaziji uspeva, duševati razredni boj popolnoma ali pa deloma. Taki boji so stali delavce in kmete mnogo žrtev. Radi slabega gospodarskega položaja kapitalističnih držav postaja razredni boj vedno ostrejši in zahteva vedno večje žrtve. Bliža se čas, ko bodo morali delavci in kmetje napeti vse sile za boj za osvoboditev izpod kapitalističnega jarma.

V tem boju poskušajo meščanske države najboljše borce delavskega pokreta onesposobiti za boj na ta način, da jih obsodijo na več let ječe ali pa usmrtijo. Še nismo pozabili smrtne obsodbe rudarja Keroševiča in usmrtitev mizarja Aliagiča, je že jugoslovanska buržuazija pripravila

zavratni umor rudarja Fakina,

je vrgla nove borce v ječo itd. To so samo deli belega terorja jugoslovanske buržuazije, ako bi pa pisali o vseh nasilstvih, bi potrebovali cele knjige, ne smemo pa neomenjeno pustiti

požig rudarskega doma v Trbovljah.

Zaprti in preganjani borci morajo se ohraniti za poznejše boje. V vsakodnevem boju pa morajo stari in mladi razredno-zavedni proletarci in proletarke polno sodelovati in biti v prvih vrstah, zaradi tega pa se bo število zaprtih ravno iz teh vrst povečalo. Taki borci so od strani buržuazne države največ preganjani.

Desettisoče proletarskih borcev ječi v kaznilnicah buržuaznih držav, v katerih so izpostavljeni najgršemu postopanju.

Nuditi duševno in gmotno podporo takim borcem in njihovim družinam, vzpodbuda in jačanje čuta solidarnosti v masah mednarodnega razredno-zavednega proletariata, je naloga „Rdeče Pomoči“.

25 par stane I najslabša cigareta

toliko se zahteva od tebe da žrtvuješ dnevno za preganjane sodruge. Ali si to že storil?

Navodila za organizacijo mednarodne Rdeče Pomoči.

1.) Organizacija „Rdeče Pomoči“ je popolnoma neodvisna od vseh strank in nima nobene organizacijske zveze bodisi s katero koli stranko. RP pomaga žrtvam za osvobodilni boj delavcev in kmetov, kakor tudi potlačeni narodov brez razlike strankarske pripadnosti, naj si bo to za žrtve akcije kake politične delavske ali kmetijske stranke, ali akcije brez vodstva kake proletarske ali kmetijske stranke. RP pomaga torej izključno le žrtvam (zaprtim, preganjanim, ranjenim, ženam in otrokom proletarskih borcev) vseh teh akcij.

2.) V dosego svojega namena mora RP imeti svoj organizacijski aparat, sestavljen iz svojih članov. V vsakem kraju, kjer se potlačeni borijo za svoje osvobodjenje, je treba ustanoviti organizacijo RP. V te organizacije se lahko sprejmejo tudi somišljeniki proletarskega razrednega boja. Organizacijo je treba začeti od večjih industrijskih centrov in jo stopnjevaje uveljavljati po manjših krajih in po vaseh. Organizacije se morajo centralizirati po pokrajinah in v celi državi. Državna konferenca teh organizacij voli Centralni Izvrševalni Odbor, ki vodi celo delo.

RP je mednarodna proletarska organizacija in organizacije RP v poedinah deželah so njene sekcije. RP je oživotvoritev mednarodne delavske solidarnosti in pomaga žrtvam proletarskega boja v vseh deželah. Vsaka sekcija Mednarodne Rdeče Pomoči (MRP) je dolžna podpirati ostale sekcije v njihovem namenu in vsaka sekcija ima pravico na pomoč ostalih sekcij. Na ta način je vsaka sekcija obvezna, da v svoji zemlji podpira žrtve vseh dežel.

3.) Za dosego svojih ciljev ima Rdeča Pomoč (RP) sledeča sredstva:

a) Redne članske prispevke. Ti prispevki naj bodo mesečni ali pa tedenski in se odražajo po gospodarski zmožnosti člana in razmerah, ki vladajo v poedinah deželah ali pokrajinah. Ti prispevki se lahko odmerijo v odstotkih po višini zasluzka.

b) izredni prispevki, ki se določijo v slučaju nujne potrebe;

c) stalne nabiralne akcije organizacij;

d) dohodki koncertov, veselic, predavanj itd.;

v katerem slučaju je treba povabiti tudi ostale delavske organizacije, da od svojih prireditev in predavanj prispevajo ves ali pa delni čisti dobiček.

4.) Najvažnejše delo RP je:

a) dajati materialne podpore zaprtim ali preganjanim proletarskim boriteljem in njihovim družinam. Pomoč naj bo vedno hitra in v dovoljni višini, da se olajša usoda zaprtih in njihovih družin;

b) pravna pomoč. V večjih organizacijah se ustanovi posebna pisarna za pravno pomoč;

c) vzpostavljanje zveze med sodrugi v zaporih, skrb zaprtim sodrugom za knjige, časopise itd. To je posebno potrebno radi duševnega dviganja zaprtih.

5.) Od posebne važnosti je močna propaganda v prid zaprtih proletarskih borcev. Zaradi tega se zbira natančen in obsežen material o buržuaznemu terorju, o zapiranju, preganjanju, o položaju in življenju zaprtih, — s slikami — o obravnava, obsodbah itd. Ta material je treba objaviti v tisku. Za mednarodno delavsko javnost pošiljajo se preko državne centrale poročila za list Centralnega Odbora Mednarodne Rdeče Pomoči.

Na tej podlagi izgrajena organizacija RP je neobhodna pomožna organizacija za proletarski razredni boj. Posebno pri nas na Balkanu, kjer so veliki socialni boji delavcev in kmetov, je nujno potrebno, da se sekcije RP čim preje izgradijo in sposobijo za izvršitev svojih nalog.

V ta namen se je za Slovenijo ustanovil Začasni Pripravljalni odbor RP, da izdelava pravila, pravilnik in poda smernice za ustanovitev stalnih organizacij RP.

Nekaj statistike o terorju slovenske buržuazije.

Ker je slovenska buržuazija v svojih meščanskih časopisih vedno povdarjala „demokracijo, svobodo in pravico“, podali bomo v naslednjem sledeče dokaze:

V zaporu so bili brez obsodbe ali pa so bili pri obravnavi oproščeni tele:

Delpin Herman	uradnik	3	16. 7.	do	3. 9.	50 dni
Lemež Milan	odvet. konop.	2	12. 7.	„	2. 11.	113 „
Baznik Ivan	železničar	5	12. 7.	„	11. 9.	60 „
Ojsterc Rajko	tapetnik	2	12. 7.	„	2. 11.	113 „
Hlebec Albert	uradnik	samec	9. 7.	„	19. 11.	141 „
Sušteršič Ivan	mizar	3	12. 7.	„	11. 9.	60 „
Makuc Ivan	železničar	3	12. 7.	„	2. 11.	113 „
Žorga Jaka	strojevodja	samec	12. 7.	„	6. 11.	117 „
Velkavrh Anton	delavec	samec	12. 7.	„	2. 11.	113 „
Gorenje Matija	vajenec	1	12. 7.	„	6. 11.	117 „
Vrhove Franc	zidar	3	12. 7.	„	2. 11.	113 „
Kusolt Alojz	ključavničar	samec	16. 8.	„	2. 11.	89 „
Fajn Ludvik	rudar	2	9. 7.	„	13. 8.	33 „
Sitkoj Aleksij	kovinar	1	15. 7.	„	2. 8.	18 „
Sitkov Urška	gospodinja		15. 7.	„	2. 8.	18 „
Farčnik Alojz	kovinar	samec	15. 7.	„	2. 8.	18 „

Smrt na svojih otrocih

počenja vsak proletarec, ki ne prispeva za žrtve reakcije. Ali si ti med tistimi?

Ravnik Franc	kovinar	1	15. 7.	do	2. 8.	18 dni
Grosser Jenko	"	1	15. 7.	"	2. 8.	18 "
Logar Josip	"	4	15. 7.	"	2. 8.	18 "
Kašič Josip	"	samec	15. 7.	"	2. 8.	18 "
Polajnar Franc	delavec	4	15. 7.	"	2. 8.	18 "
Ažman Josip	"	4	15. 7.	"	2. 8.	18 "
Āajzer Peter	usnjar	3	15. 7.	"	29. 8.	46 "
Čermelj Josip	delavec	samec	12. 7.	"	2. 8.	21 "
Dobrota Franc	"	4	12. 7.	"	2. 8.	21 "
Žitko Ivan	"	1	12. 7.	"	2. 8.	21 "
Kačnik Ivan	rudar	2	10. 6.	"	28. 7.	48 "
Kačič Viktor	"	samec	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Kolar Ivan	"	samec	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Pogačnik Anton	"	samec	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Jazbinšek Avgust	"	2	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Jagodič Anton	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Strban Karl	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Kapla Alojz	"	samec	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Jamšak Ludvik	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Ivanc Tone	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Strbuncelj Dominik	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Strbuncelj Aleks	"	1	6. 6.	"	13. 8.	78 "
Hemnický Eduard	kov. vajenec	2	12. 7.	"	25. 8.	47 "
Habe Martin	fin. stražnik	samec	18. 6.	"	6. 10.	102 "
Halinič Tajin	kem. delavec	4	18. 7.	"	18. 9.	60 "
Papež Martin	"	6	18. 7.	"	18. 9.	60 "
Razgon Alfred	"	2	18. 7.	"	18. 9.	60 "
Medved Jurij	"	2	18. 7.	"	18. 9.	60 "
Bradeško Ignac	živilski delav.	3	16. 7.	"	20. 7.	5 "
Novak Franc	trgovec	samec	2. 8.	"	2. 10.	61 "
Magdič Drago	ključavničar	samec	23. 7.	"	29. 7.	6 "
Strnad Ivan	delavec	3	8. 7.	"	15. 7.	8 "
Stanovnik Anton	lesni delavec	2	8. 7.	"	15. 7.	8 "
Kobler Aleksand.	ključavničar	2	12. 7.	"	16. 7.	4 "
Culjkar Franc	"	5	12. 7.	"	16. 7.	4 "
Furlan Gabriel	"	3	12. 7.	"	16. 7.	4 "
Sotler Ivan	mehanik	samec	12. 7.	"	10. 9.	60 "

52 oseb, 86 družinskih članov, 2955 dni.

Torej se vidi, da je 36 družinskih očetov z 88 družinskimi člani in 16 samecev prestalo zastoj nič manj kakor 8 let.

Seznam zaprtih, ki še niso obsojeni.

Klinc Slavko	tehnik	samec	5. 6.		184 dni
Klopčič Franc	študent	samec	5. 6.		184 "
Klopčič Mile	"	samec	5. 6.		184 "
Weinberger Mirko	steklar	4	22. 6.		156 "
Weinberger Engb.	"	3	3. 6.		187 "
Lipušek Franc	rudar	samec	3. 6.		187 "
Hudomelj Karl	"	samec	3. 6.		187 "
Sluga Jože	"	samec	18. 6.		171 "
Kokalj Franc	"	samec	3. 6.		187 "
Marn Joško	"	1	3. 6.		187 "
Sitar Joško	"	1	3. 6.		187 "
Hlebec Ivan	"	1	3. 6.		187 "
Kobivšek Alojz	"	samec	10. 6.		179 "
Janc Ivan	"	samec	2. 6.		188 "
Erjavec Albin	"	samec	2. 6.		188 "
Strojin Ivan	"	samec	5. 6.		184 "
Fric Ignac	"	3	5. 6.		184 "
Čeč Antonija	uradnica	1	15. 8.		105 "
Kozar Franc	rudar	samec	3. 6.		187 "
Berčič Ivan	"	samec	3. 6.		187 "
Mozetič Jože	"	samec	20. 6.		169 "

21 oseb, 7 družinskih očetov s 14 osebami in 14 samecev, 2669 dni.

Torej zgoraj navedeni trpijo že 7 let in 3 mesece in 20 dni.

Zakaj ne daješ rednih prispevkov za žrtve reakcije?

Seznam obsojenih sodrugov.

Žorga Marcel	strojevodja	3	6 mesecev
Alojz Sedej	uradnik	4	18 mesecev
Odlazek Franc	rudar	4	6 mesecev
Zupančič Ivan	živilski delavec	5	6 tednov
Celarc Jakob	živilski delavec	samec	6 tednov
Selko Vincenc	mizar	2	6 tednov
Kramaršič Franc	faktor	samec	10 dni
Merjasec Ivan	upokojenec	1	1 dan
Wergelj Anton	kovinar	samec	21 dni

9 oseb, 6 družinskih očetov z 20 osebami in 3 samci to je 3 leta.

Seznam na denarno globo obsojenih sodrugov.

Lamež Milan	150 Din	Rožič Anton	220 Din
Peterkovič Franc	220 "	Hlebec Albert	120 "
Brodar Ivan	220 "	Weinbergerjeva Zina	100 "
Ojstere Rajko	220 "	Wergelj Anton za razne	
Kristan Ivan	220 "	tiskovne globe	3700 "

Skupaj 5170 Din.

Iz naprej podanih števil se vidi, da so proletarci in proletarke v Sloveniji v zadnjih 4 mesecih odsedeli seveda v znaku „demokracije“ nič manj kakor 18 let 3 mesece in 20 dni ječe. Mislimo, da k temu ni treba nobenega komentarja.

Bilanca

dela začasnega odbora RP od 12. julija do 12. novembra 1924.

Prejemki:	Din	Izdatki:	Din
Nabiralne pole	10.350,25	Podpore zaprtim	20.653,50
Prodani bloki in karte	1.161,25	Podpore rodbinam	22.023,50
Darila	1.444,50	Podpore emigrantom	2.820,—
Posojila	3.813,75	Podpore preganjenim	7.350,—
Dohodki veselic	1.066,50	Odvetniški stroški	7.520,—
Darila sodrugov iz Francije	1.500,—	Plačane globe	3.700,—
Nazaj vrnjene podpore	1.850,—	Vrnjena posojila	3.756,25
Sodrugji iz Hrvatske, Srbije, Vojvodine, Bosne itd.	56.400,—	Stroški potovanj	1.622,—
Razni dohodki	647,50	Stroški uprave	360,50
		Stroški veselic	245,—
		Za po orjuncih ranjene v bolnici	261,50
		Za naročene bloke in razglednice	777,75
		Saldo 12. novembra 1924	7.153,75
	<hr/>		<hr/>
	78.233,75		78.233,75

Moramo pripomniti, da z bilanco, kar se tiče Slovenije nismo zadovoljni. Vidi se, da je Slovenija za 82 zaprtih sodrugov nabrala tekom 4 mesecev 14.670 Din. Med tem ko so sodrugji iz Srbije, Hrvatske, Bosne, Vojvodine, Dalmacije in Macedonije nabrali 56.400 Din, akoravno so v svojih ječah imeli večje število sodrugov kakor Slovenija. Upamo, da bodo slovenski sodrugji razumeli kaj jim je v naprej storiti.

Kakor smo v uvodniku rekli, je RP organizacija, ki podpira žrtve političnega boja brez razlike strank, in da je to svojo nalogo tudi izvršila moramo omeniti, da je od 82 zaprtih v Sloveniji bilo komaj 35 pripadnikov NDSS torej one proletarske stranke, ki jo je jugoslovanska buržuazija smatrala kot najbolj nevarno, dočim je 40 od zaprtih pripadalo deloma strokovnim organizacijam, deloma pa niso bili nikjer organizirani. Nadalje, 7 od zaprtih ni stalo sploh v vrsti razredno zavednega proletariata in tako moramo pripomniti, da Franc Novak recimo ne pripada nobeni stranki in obsojenci Zupančič Ivan, Celarc Jakob, Selko Vincenc in preiskovanec Ivan Sotler pripadajo socialdemokratični stranki. Obsojenec Kramaršič Franc in preiskovanec Berčič Ivan pripadata krščansko-socialni stranki. To smo omenili, da se vidi, da je RP kot mednarodna organizacija postopala enako za vse preganjance vseh strok.

Potrebe žrtev so velike. Upamo, da razredno-zavednemu delavcu in kmetu kakor tudi prijateljem omenjenih žrtev ni potrebno več govoriti kakšno dolžnost imajo v tem oziru storiti, temveč, da se bodo vsi oprijeli dela.

Koliko je v podrobnostih nabrano in izdano nismo radi prevelikih tiskarskih stroškov posebej navedli, napominjamo pa, da je vsakemu proletarcu vsak čas prosto, da si v detajlih pogleda celo poslovanje začasnega odbora RP.

Ali ti niso naprej navedene številke dosti pokazale?

